

ਸੰਕਟਕਾਲ ਸਮੇਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉ ਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋਈਏ।

1) ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ :

- 1) ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਇਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- 2) ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ (ਤਾਵ ਹੇਡ ਵਾਰਨਿੰਗ) ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਸਾਇਰਨ ਵਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 3) ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ (ਗਰੀਨ ਵਾਰਨਿੰਗ) ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਸਾਇਰਨ ਵਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 4) ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟਕਾਲ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ :- ਰੇਡ, ਪਾਣੀ, ਫਸਟ-ਏਡ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ।
- 5) ਸਿਵਲ ਡਿਫੈਂਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ, ਫਾਇਰ ਸਰਵਿਸ, ਹਸਪਤਾਲ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਫਸਟ-ਏਡ ਆਦਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।
- 6) ਮਕਾਨ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਉਪਰੋਂ ਬਲਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਨ ਹਟਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।
- 7) ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੇਡ ਅਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਤਰਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ।
- 8) ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸੀਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਲੇ/ਖਾਕੀ ਕਾਗਜ਼ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- 9) ਘਰ ਦੀਆਂ ਬੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲੇ।
- 10) ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਜਾਲੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- 11) ਜੇ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਿਫਾਜਤੀ ਕਮਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਸਟ-ਏਡ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ, ਨਾਸਤੇ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਬੈਟਰੀ ਆਦਿ ਰਖਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।
- 12) ਜੇਕਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।
- 13) ਮੋਰਚਾ L, Z ਜਾਂ W ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਚੋੜਾਈ 2½ ਫੁੱਟ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ 4½ ਫੁੱਟ ਹੋਵੇ।

ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ :

1. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੋ :
(1) ਧਰਤੀ ਤੇ ਲੇਟ ਜਾਵੇ। (2) ਕੁਹਟੀਆਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਲਵੇ। (3) ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। (4) ਦੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਮਾਲ, ਪੈਨਸਲ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਪੜਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। (5) ਧਿਆਨ (ਮੂੰਹ) ਥਲੇ ਵੱਲ ਕਰ ਲਵੋ।
2. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੋ : (1) ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਮੋਨ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ। (2) ਜੇ ਨੁਕਰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਦੀਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਖਲੇ ਜਾਵੇ। (3) ਕਪ ਬੋਰਡ ਹਾਰਡ ਬੈਡ, ਟੇਬਲ ਥਲੇ ਲੁੱਕ ਜਾਵੇ। (4) ਜੇਕਰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਦੀਆਂ ਪੇੜੀਆਂ ਥਲੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕ ਜਾਵੋ। (5) ਜੇ ਹਿਫਾਜਤੀ ਕਮਰਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜਾਂ ਲੁਕੋ।
3. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੋ : (1) ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। (2) ਜਮੀਨ ਦੀ ਪੱਧਰ ਵਾਲੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਆ ਜਾਵੋ। (3) ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਨਾ ਚਿਪਕੋ ਸਗੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੋ। (4) ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਨਾਹ ਲਵੋ।
4. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿਨੇਮੇ, ਗਰਦੁਆਰੇ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋ : (1) ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹੀ ਬੈਠੋ ਰਹੋ। (2) ਬੱਤੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। (3) ਜਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਮਲਾ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ।
5. ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਰੇਲ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹੋਵੋ : (1) ਰੇਲ ਦੇ ਡੱਬੇ ਦੀਆਂ ਸੀਸੇ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਖੋਲ ਦਿਓ। (2) ਲਕੜ ਜਾਂ ਧਾਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ। (3) ਜਿੰਨਾ ਨੀਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋ ਜਾਵੋ। (4) ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਦੇਖੋ। (5) ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰੇਲ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਤੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। (6) ਗਾਰਡ ਦੇ ਕਹੇ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੋ।
6. ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋ : (1) ਮੋਟਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਸੜਕ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿਓ। (ਸੀਸੇ ਥਲੇ ਕਰ ਦਿਓ) ਅਤੇ ਆਪ ਸਵਾਰੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਦਸੇ ਹੋਏ ਤਰੀਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੇਟ ਜਾਵੇ। (2) ਮੋਟਰ ਦੀ ਚਾਬੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੋਟਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
7. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਟਾਂਗੇ ਜਾਂ ਬੈਲ ਗਡੇ ਤੇ ਹੋ : (1) ਟਾਂਗਾ ਜਾਂ ਬੈਲ ਗਡਾ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਸੜਕ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਓ। (2) ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਟਾਂਗੇ ਨਾਲੋਂ ਅਤੇ ਬਲਦ/ਭੇਡ ਨੂੰ ਗੱਡੇ ਨਾਲੋਂ ਖੋਲ ਦਿਓ ਅਤੇ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਥੰਨ ਦਿਓ। (3) ਸਵਾਰੀ ਉਤਰ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੇਟ ਕੇ ਕਰੀ ਦਾ ਹੈ।
8. ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਹੋ : (1) ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਸਕੂਟਰ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਸੜਕ ਤੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਓ। (2) ਚਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। (3) ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਦਸੇ ਹੋਏ ਤਰੀਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੇਟ ਜਾਵੇ।

ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਦ :

- ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਰਪਨ (ਅੱਗ ਲਗਣ) ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਾਰਡਨ, ਸਿਵਲ ਡਿਫੈਂਸ/ਪੁਲੀਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਅਤੇ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ।
- ਸਿਵਲ ਡਿਫੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੁਜਣ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਢਾਨਾ ਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ: ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਲਾਲਟੈਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਰਨ ਬਾਹਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਖਿੜਕੀਆਂ/ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ/ਰੋਸ਼ਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਭੂਰੇ/ਕਾਲੇ ਰੋਗਨ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਮੋਟੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬੱਲਬ ਨੂੰ ਸ਼ੈਡ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਫਰਸ਼ ਉੱਪਰ ਹੀ ਪੈਣ।

1. ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਚਾਨਣ ਦਾ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

2. ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਰਿਕਸ਼ਾ: ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਲੈਂਪ ਜਾਂ ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਪਰੰਤੂ ਬੱਤੀ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਮੋਟੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਰਗਾਰਡ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਨੌਂ ਇੰਚ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਚਿੱਟਾ ਰੋਗਨ ਫੇਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ: ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮੋਟਰ ਚਲਾਉਣਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਜਾਂ ਮੱਧਮ "ਰੈਡ ਲਾਈਟਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਈਟਾਂ: ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਈਟ ਵਰਣ ਵੇਲੇ ਟੇਲ ਲਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਭੂਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰੈਡ ਲਾਈਟਾਂ: ਰੈਡ ਲਾਈਟਾਂ ਵਰਤਣ ਵੇਲੇ ਰੈਡ ਲੈਂਪ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਉੱਪਰ ਮੋਟਾ ਕਾਗਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿਪਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਤਹਿ ਹੇਠਲੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੋ ਤਹਿਆਂ ਉਪਰਲੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਅੰਦਰਵਾਹ ਗੱਤਾ ਲਾ ਦਿਓ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲੱਬ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਇੰਚ ਥੱਲੇ ਕਰਕੇ, ਇੰਚ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਜਿੰਨੀ ਚੌੜੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਰੁੱਖ ਝਿਰੀ ਹੋਵੇ। ਟੇਲ ਲਾਈਟਾਂ ਭੂਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿਓ।

ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਫਤਾਰ ਦੀ ਹੱਦ: ਜੇ ਮਧਮ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਸਪੀਡ ਦੀ ਹੱਦ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤੀ ਰਫਤਾਰ ਤੋਂ ਨਾ ਵਧੇ।

ਲਾਲ ਸਿਗਨਲ: ਜਦੋਂ ਘੁੱਗੂ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਿਗਨਲ ਵਜੇ, ਤਾਂ ਹਰਾ ਸਿਗਨਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਤੀਆਂ ਇਸ ਦਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਹੋਰ ਦੂਜੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ: ਲਾਲਟੈਨਾਂ ਤੋੜ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਕਾਲੇ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਰੋਗਨ ਨਾਲ ਰੰਗ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲਾਲਟੈਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬੰਨੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

5. ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ: ਲਾਲਟੈਨਾਂ ਤੋੜ ਥਲਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਕਾਲੇ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਰੋਗਨ ਨਾਲ ਰੰਗ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਪੈਦਲ ਸਫਰ: ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਪੱਟੜੀਆਂ ਉੱਪਰ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਹਨਾਂ ਪੱਟੜੀਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਦ ਦੇ ਐਨ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੁਰਨਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਮਗਰੋਂ ਚਿੱਟੇ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਜਾਣ।

7. ਕਾਰਖਾਨੇ: ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਰੋਗਨ ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਮੋਟਾ ਗੱਤਾ ਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਅੰਦਰੋਂ ਜਗਣ ਵਾਲੀ ਲਾਈਟ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ।